

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoCsp/1/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117218210
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8117218210.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a Mgr. Miloša Koleka, v spore žalobcu Z. H., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XX, XXX XX J., právne zastúpenej Mgr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom Levočská 4703/89, Prešov, proti žalovanému J. banka R., a.s., so sídlom P. XX, XXX XX B., A.: XX XXX XXX, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 20Csp/172/2017-50 zo dňa 5.1.2018, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou voči žalovanému domáhala určenia, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere je bezúročný a bez poplatkov. Svoju žalobu odôvodnila tým, že v zmluve nie je určený deň splatnosti prvej anuitnej splátky, ani presný dátum konečnej splatnosti. Zmluva teda neobsahuje termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol tak, že cit.:

„I. Žalobu zamietá.

II. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva a žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania.“

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že strany sporu uzatvorili dňa 29.01.2016 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXX (ďalej len ako „zmluva“), na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 2.800,- eur. Podľa bodu 1.1. zmluvy súčasťou zmluvy sú aj OP a VOP. Podľa bodu 2.5. zmluvy žalobkyňa vyhlásila, že prevzala a oboznámila sa pred uzatvorením zmluvy s jej súčasťami a to okrem iných aj OP a VOP. Podľa zmluvy bola splatnosť dohodnutá v 20. deň mesiaci, pričom podľa bod 3.7 OP prvú anuitnú splátku klient musí zaplatiť v najbližšom termíne splatnosti anuitnej splátky po vyčerpaní Pôžičky. Ak však medzi vyčerpaním Pôžičky a najbližším dňom splatnosti anuitnej splátky neuplynú ani tri Bankové dni, začne sa Pôžička splácať anuitným spôsobom až v deň splatnosti anuitnej splátky v nasledujúcom mesiaci. Z toho bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že žalobkyňa sa k namietanej absencii splatnosti prvej splátky mohla bez problémov dopracovať. Údaje sú v zmluve, prípadne v iných dokumentoch, ktoré boli žalobkyňi predložené. Konečná splatnosť závisela od toho, kedy bude žalobkyňa čerpať úver, a preto je táto v zmluve uvedená ako 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20.02.2024. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.11.2016 vo veci C 42/15, Home Credit Slovakia, a.s., proti F. L.. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňou napadané náležitosti sa v zmluve nachádzajú, prípadne sa žalobkyňa k týmto môže jednoducho dopracovať, pričom tieto údaje nemusia

byť v zmluve uvedené konkrétnym dátumom. Poukázal aj na vyjadrenie Slovenskej republiky vo veci prejudiciálneho konania C - 42/15, kde zástupkyňa uviedla, že smernica 2008/48/ES sa má vykladať tak, že nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala frekvenciu splátok vo forme uvedenia presných dátumov splatnosti jednotlivých splátok, ale postačí, ak je tento údaj jednoducho určiteľný na základe stručného a zrozumiteľného mechanizmu výpočtu v zmluve o úvere. Preto dospel k záveru, že žalovaný si v tejto časti splnil povinnosti uložené zákonom o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ ide o ďalšiu napadanú náležitosť, a to výšku, počet a termíny splátok istiny, tak podľa názoru súdu prvej inštancie žiadnym spôsobom výkladu ust. § 9 ods. 2 písm. l) zákona o spotrebiteľských úveroch nemožno dospieť k záveru o nutnosti rozčlenenia splátky, ktorá bola dohodnutá v zmluve, ako celková splátka zahŕňajúca istinu, úrok, prípadne poplatky, že by mala byť v zmluve v rámci danej náležitosti zmluvy rozčlenená na jednotlivé jej zložky. Z formulácie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva to, že dohodnutá mesačná splátka zahŕňa všetky spomínané komponenty. Opätovne poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-42/15 zo dňa 09.11.2016 ako aj na vyjadrenie Slovenskej republiky vo veci prejudiciálneho konania C - 42/15. Vzhľadom na uvedené mal za to, že v zmluve rozpis splátok na istinu, úroky a poplatky nemusel byť a postačovalo uvedenie celkovej výšky splátky. Žalobkyňa počas konania a ani pred konaním (nebolo to tvrdené) nenamietala, aby OP a VOP neobdržala a sa s nimi neoboznámila. OP a VOP sú riadne špecifikované, od kedy sú účinné, a preto sa súd prvej inštancie nestotožnil ani s namietanou neurčitou OP a VOP. Keďže žalobkyňa iné ustanovenia Zmluvy nenapadala a súd ex offo iné dôvody pre bezúčnosť a bezpoplatkovosť nezistil, žalobu zamietol.

4. Aplikoval ust. § 52, ods. 1, 2, 3, 4 OZ, § 9, ods. 2,3 zákona č. 129/2010 Z. z..

5. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 257 CSP tak, že úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v majetkovej situácii žalobkyne.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací o odvolaní žalobkyne rozhodol rozsudkom č. k. 24Co/53/2018 - 102 zo dňa 25. 09. 2018 tak, že cit.:

„I. Mení rozsudok tak, že určuje, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - Pôžička, uzavretej dňa 29.1.2016 medzi žalobkyňou a žalovaným sa považuje za bezúččný a bez poplatkov.

II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná.

9. Najvyšší súd SR ako súd dovolací o dovolaní žalovanej rozhodol uznesením sp. zn. 7Cdo/101/2019 zo dňa 25.09.2019 tak, že cit.:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. septembra 2018 sp. zn. 24 Co 53/2018 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.“.

10. Dovolací súd v odôvodnení poukázal na otázku interpretácie ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 v spojení s ustanovením § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona. Citované ustanovenie zákona č. 129/2010 je potrebné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky (t. j. istiny, úrokov a iných poplatkov). Takáto interpretácia uvedeného ustanovenia dovolacím súdom zodpovedá, tak ako je nižšie uvedené, účelu Smernice, právnym záverom uvedeným v rozsudku ESD a tiež účelu samotného ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010. Pokiaľ uvedené ustanovenie hovorí o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné toto ustanovenie eurokonformne vykladať tak, že sa tým veriteľovi neustanovuje povinnosť uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere vyššie uvedené zákonom vyžadované údaje vo vzťahu ku každej jednotlivéj zložke anuitnej splátky, ale len vo vzťahu k anuitnej splátke ako celku. Z obsahu odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a. s. proti F. L. z 9. novembra 2016 tiež vyplýva, že článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala

splatnosť každej zo splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok (bod 50 Rozsudku). Podľa článku 10 ods. 2 písm. i/ a ods. 3 Smernice veriteľ je povinný iba na žiadosť spotrebiteľa kedykoľvek a bezplatne počas doby trvania zmluvy odovzdať mu výpis vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku); pričom Smernica nestanovuje povinnosť veriteľa zahrnúť do zmluvy o úvere takýto výpis vo forme amortizačnej tabuľky. Pokiaľ ide o zmluvy patriace do pôsobnosti Smernice, členské štáty by nemali ukladať zmluvným stranám povinnosti, ktoré táto smernica neupravuje, ak táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia v oblasti, do ktorej patria tieto povinnosti (bod 55 Rozsudku). Článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 Smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave (bod 59 Rozsudku). Právny poriadok Slovenskej republiky považuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere za právny úkon, ktorým sa veriteľ (dodávateľ) zaväzuje poskytnúť dlžníkovi (spotrebiteľovi) peňažné prostriedky v jeho prospech do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Rozsudok ESD konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Aj so zreteľom na to sa v praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky vyskytujú (resp. vyskytovali) pochybnosti o tom, či textu „zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia“ (článok 10 ods. 2 písm. h/ Smernice) obsahovo zodpovedá text „zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Ako už bolo vyššie uvedené (bod 19), úmyslom zákonodarcu bolo transponovať Smernicu v celom rozsahu. To je skutočnosť, na ktorú by mal vziať vnútroštátny súd pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 vždy prihliadať. Eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 dospel dovolací súd k záveru, že citované ustanovenie neukladá veriteľom povinnosť, aby v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok úveru po častiach (istina, úrok a poplatky). Pokiaľ je teda v ustanovení § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 uvedené „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu potrebné uvedené ustanovenie vykladať tak, že len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Zo spisu dovolací súd zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 29. januára 2016 bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 2.800,- € s mesačnou splátkou 39,59 €, ročnou úrokovou sadzbou 7,9 % p. a., RPMN 9,24 % a priemernou RPMN 15,55 %. Podľa zmluvy splatnosť úveru bola 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024. Dovolací súd sa stotožnil s názorom žalovanej i názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere v bode 1.2. (č. l. 3 spisu) primeraným spôsobom určovala výšku úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úrokovú sadzbu, anuitnú splátku, poplatok za poskytnutie úveru, dátum uzatvorenia zmluvy. Ďalšie otázky - či žalovaná preukázala, že žalobkyňa sa náležitým spôsobom oboznámila so všeobecnými zmluvnými podmienkami, že ich pri uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere prevzala a podpísala, sú otázky skutkové, ktorými sa dovolací súd nezaoberal. Vyššie uvedené základné pojmy zmluvy o spotrebiteľskom úvere vymedzuje článok I. OP, fotokópia ktorých je v spise založená na čl. 18, ktoré tvoria súčasť zmluvy (podľa bodov 29 a 30 Rozsudku, zmluva o úvere nemusí byť uzatvorená „v jedinom dokumente“). Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru odvolacieho súdu, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o výške, počte a termínoch splátok istiny a úrokov (tzv. iné poplatky neboli v zmluve dohodnuté), a preto je potrebné úver na jej základe poskytnutý považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010 umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivéj splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo to, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, aká na úrok za poskytnutie úveru a aká na iné platby (poplatky). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozsudku ESD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo

forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny (viď bod 53 Rozsudku). Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky (bod 53 Rozsudku). Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcej z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zákona č. 129/2010), ktorá je podkladom pre záver o tom, či poskytnutý spotrebiteľský úver je alebo nie je bezúročný [§ 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010], najvyšší súd ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], ale aj dôvodné. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, aby viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) opätovne vo veci rozhodol s tým, že v novom rozhodnutí o veci rozhodne podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP aj o trovách dovolacieho konania.

11. Odvolací súd po zrušení jeho rozsudku č. k. 24Co/53/2018 - 102 zo dňa 25. 09. 2018 dovolacím súdom opätovne rozhodoval o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 20Csp/172/2017-50 zo dňa 05.01.2018 s tým, že rozsudkom č. k. 24Co/27/2019 - 152 zo dňa 26.11.2020 rozhodol tak, že cit.:

„I. Mení rozsudok tak, že určuje, že úver zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - Pôžička, uzavretej dňa 29.1.2016 medzi žalobkyňou a žalovaným sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“.

12. Aj proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná.

13. Najvyšší súd SR ako súd dovolací o dovolaní žalovanej rozhodol uznesením sp. zn. 7Cdo/99/2021 zo dňa 28.09.2022 tak, že cit.:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. novembra 2020 sp. zn. 24 Co 27/2019 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.“.

14. Dovolací súd v odôvodnení uviedol, že už v uznesení z 30. novembra 2021 sp. zn. 2 Cdo 69/2020 v súvislosti s interpretáciou § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z., v znení účinnom do 30. apríla 2018 formuloval právny názor, že «eurokonformným výkladom ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 ... dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30. apríla 2018 nemožno od dodávateľov (veriteľov) žiadať, aby v nich uvádzali presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. uvádzalo tento pojem („termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“), je za použitia eurokonformného výkladu práva možné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len vyjadruje požiadavku na uvedenie „dĺžky, či doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ ... dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je nutné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okrem doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aj termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru dokonca v podobe konkrétneho dátumu. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z. z. hovorí o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej náležitosti (t. j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru) osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c/ Smernice». Vyslovenému názoru predchádzala analýza Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS [ďalej len „Smernica“ (článkov 10 ods. 2 písm. c/ a písm. u/, 22 ods. 1, odôvodnenia 47, 23)], rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 z 9. novembra 2016 Home Credit Slovakia, a. s. proti F. L., platného právneho stavu na Slovensku a dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z. Z vyššie uvedených právnych názorov, týkajúcich sa interpretácie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z., vychádzal aj najvyšší súd vo svojom v poradí ďalšom uznesení z 21. apríla 2022 sp. zn. 7 Cdo 277/2021.

Zo spisu dovolací súd zistil, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - Pôžička, uzavretej dňa 29. 01. 2016 medzi žalobkyňou a žalovaným bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 2.800 €, za účelom refinancovania iných úverov, so splatnosťou úveru 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024. Poplatok za poskytnutie úveru bol splatný v deň čerpania úveru, najneskôr do 28. februára 2016, výška anuitnej splátky bola určená sumou 39,59 € a ich počet bol stanovený na 96.

V zhode s uvedenými právnymi závermi dovolacieho súdu (bod 21. a 21.1.) najvyšší súd konštatuje, že priamo v texte predmetnej úverovej zmluvy (bod 22) v rámci bodu 1.2. je dostatočne jasne, určito a zrozumiteľne definovaný termín splatnosti 1. splátky a rovnako je z tohto bodu zrejmý aj dátum konečnej splatnosti úveru, t. j. 8 rokov od splatnosti prvej anuitnej splátky, najneskôr 20. februára 2024.

Pokiaľ odvolací súd vo svojich nosných záveroch dospel k inému právnemu názoru, t. j. že v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. musí byť termín konečnej splatnosti úveru výslovne v zmluve uvedený a nemožno ho vyvodzovať z ďalších zmluvných náležitostí (bod 12 odôvodnenia ostatného odvolacieho rozhodnutia), tento názor nepovažuje dovolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené, za správny.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

15. Odvolací súd po opätovnom zrušení jeho rozsudku č. k. 24Co/27/2019 - 152 zo dňa 26.11.2020 dovolacím súdom rozhodoval o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie č. k. 20Csp/172/2017-50 zo dňa 05.01.2018 s tým, že dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť.

16. Odvolací súd primárne zdôrazňuje, že v danom prípade ide o spotrebiteľský spor, t. j. spor so slabšou stranou a súd je z úradnej povinnosti povinný skúmať, či boli dodržané všetky zákonné podmienky a náležitosti, tak ako stanovuje Občiansky zákonník v prípade spotrebiteľských zmlúv, ako aj zákon č. 129/2010 Z. z. v prípade spotrebiteľského úveru. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd zaoberal tým, ako sa súd prvej inštancie vypořiadal síce nenamietaným, ale esenciálnym posudzovaním skúmania bonity žalobkyne veriteľom pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

17. V danom prípade išlo vzhľadom k subjektom Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 29.01.2016 (ďalej len „Zmluva o úvere“) o zmluvu spotrebiteľskú podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Možno bez najmenších pochybností konštatovať, že v danom prípade išlo o tzv. formulárovú zmluvu, ktorá bola uzavieraná vo viacerých prípadoch a spotrebiteľka obsah zmluvy podstatným spôsobom ovplyvniť nemohla. Zároveň túto úverovú zmluvu vzhľadom k tomu, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru zo strany veriteľa poskytujúceho úvery v rámci svojho podnikania spotrebiteľom, možno podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a 2 a § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. podradiť pod právnu úpravu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z.

18. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy o úvere (29.01.2016) (ďalej ako „ZoSÚ“), veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

19. Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ, spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

20. Podľa § 7 ods. 15 ZoSÚ, veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretné a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

21. Podľa § 7 ods. 16 ZoSÚ, vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5, b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

22. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

23. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať.

24. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezbavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

25. Význam skúmania bonity spotrebiteľov je zdôrazňovaný aj v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom súd musí ex officio preskúmať dodržanie povinnosti veriteľa v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-679/18, tiež C-449/13, C-303/20).

26. Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť

poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA ConsumerFinance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20). Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

27. Vzhľadom na nároky, ktoré na dodávateľa kladie úijné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 a nasl. ust. ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta veriteľom. Súd prvej inštancie sa však ex offo s touto skutočnosťou náležite nevyšporiadal.

28. Podľa čl. 1.2 Základné podmienky Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 29.01.2016 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou sa má platiť poplatok za poskytnutie úveru vo výške 84,- eur. V prípade úveru vo výške 2.800,- eur suma 84,- eur predstavujúca poplatok za poskytnutie úveru mala byť uhradená jednorázovo, v deň čerpania úveru, najneskôr do 28.02.2016. Z listinný dôkazov nie je zrejmé, kedy a ako došlo k „splateniu“ tohto poplatku za poskytnutie úveru, teda, či poplatok nebol uhradený započítaním pri poskytnutí úveru. V prípade, že žalovaná skompenzovala 84-eurový poplatok už na úvod zmluvného vzťahu, svojím konaním takto ukrátila spotrebiteľku o skutočnú výšku dojednaného spotrebiteľského úveru. Ide o neprípustný postup v rozpore so záverom Súdneho dvora EU vo veci C-377/2014, ktorý vo výroku rozsudku v bode 3. výslovne uviedol, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES ako aj bod I prílohy I tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené.

29. Uvedený následok (v prípade, že žalovaná skompenzovala 84-eurový poplatok už na úvod zmluvného vzťahu ako to odvolací súd uviedol v bode 28 tohto rozhodnutia) má konzekvencie tak, čo do údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov, tak aj o úrokovej sadzbe a v konečnom dôsledku čo do výšky splátok. Je možné, že za týchto okolností všetky tri uvedené údaje mohli vychádzať z nesprávnej výšky spotrebiteľského úveru. Žalovaná pri výpočte vyššie uvedených údajov vychádzala z istiny aká je uvedená v Zmluve, t. j. 2.800,- eur, pričom je možné, že žalobkyni bol v skutočnosti poskytnutý úver len vo výške 2.714,- eur, teda, že žalovaná nevychádzala z reálnej sumy, ktorá bola žalobkyni zo strany žalovanej poskytnutá (C-377/2014). Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti je možné, že údaj o RPMN, ktorý má osobitný význam, nemusí byť správny. Jeho nesprávne uvedenie je spájané s bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru, na čo súd prihliada ex offo (uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10).

30. Ak žalovaná do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnula poplatok za poskytnutie úveru, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľky vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú prax a súčasne ju zakazuje.

31. Odvolací súd je toho názoru, že princíp ochrany spotrebiteľa vyžaduje transparentnosť zmluvných dojednaní, ktoré sú spotrebiteľovi dodávateľom predkladané k podpisu. Z nich musí byť zrejmé, aké bude finálne finančné zaťaženie príjemcu úveru, lebo len takto informovaný spotrebiteľ môže urobiť spoľahlivú komparáciu na trhu dostupných a ponúkaných úverov bez toho, aby neskôr zistil, že vychádzal zo zámerne skreslených informácií. Problém ochrany spotrebiteľa nespočíva v zákaze obchodných podmienok, ale v možnosti sa s nimi riadne oboznámiť v ich zreteľnom označení, formulácii a možnosti ich po zrelej úvahe akceptovať alebo odmietnuť.

32. Ak žalovaná pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnula aj poplatok za jeho poskytnutie, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od celkovej výšky úveru. Nesprávne uvedená RPMN v neprospech spotrebiteľa je sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

33. So zreteľom na všetky vyššie skutočnosti, odvolaciemu súdu neostávalo iné, ako postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť napadnutý rozsudok a postupom podľa § 391 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

34. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom, t. j. či žalovaná náležite skúmala bonitu žalobkyne pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere a či údaje v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX zo dňa 29.01.2016, najmä výška poskytnutého úveru, výška RPMN ako aj výška úrokovej sadzby sú uvedené v predmetnej Zmluve správne a v dôsledku uvedených zistení opätovne posúdiť žalobkyňou uplatnený nárok a následne vo veci znova rozhodnúť, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2, 3 CSP aj náležite odôvodniť.

35. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v inštruktívnej časti rozhodnutia (§ 391 ods. 2 CSP).

36. O nároku na náhradu trov odvolacieho aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej v zmysle ust. § 396 ods. 3 spojení s ust. § 453 ods. 3 a ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).